Muistilista: Väkivaltaisen potilaan kohtaaminen

Ennakoi – tunnista riski ajoissa

- Potilaaseen liittyvät riskitekijät
  - päihteiden käyttö
  - mielenterveysongelmat
  - kognitiiviset muutokset (esim. delirium, muistisairaus)
  - aiempi aggressiivisuus
  - fyysinen sairaustila (esim. hapenpuute, sepsis)
  - nuori ikä
  - miessukupuoli
  - tyytymättömyys hoitoon tai pitkään odotusaikaan
  - kohtaamatta jääneet odotukset
- Varhaiset varoitusmerkit – väkivalta ei yleensä ala äkillisesti
  - äänenvoimakkuuden nousu, terävät tai sarkastiset kommentit
  - levottomuus
  - tuijotus tai katsekontaktin vältteleminen
  - ahdistuksen merkit (nopea hengitys, punoitus, sekavuus)
  - mumina, toistuvat kysymykset
- Huomioi oma väsymys, uni ja kuormitus
- Toimimalla rauhallisesti ja ennakoivasti pienennät väkivaltariskiä
- Toimi työpaikan turvallisuusohjeiden mukaan

Toimi potilastilanteissa rauhallisesti ja rauhoittavasti

- Puhu rauhallisesti, selkeästi ja kunnioittavasti
- Kuuntele ja osoita ymmärtäväsi potilaan tilanne
- Anna aikaa ja tilaa rauhoittua
- Vältä vastakkainasettelua, uhkailua ja kiireen viestimistä
- Kerro potilaalle
  - miten hoito etenee
  - miksi ja mitä odotetaan
  - mitä seuraavaksi tapahtuu
- Puutteelinen viestintä lisää väkivallan riskiä

Turvaa toimintaympäristö

- Tunnista oman yksikön riskit
- Hyödynnä turvalaitteita
  - hälytyspainikkeet
  - kannettavat henkilöturvahälyttimet
  - kulunvalvonta
  - kameravalvonta

Hotus

Muistilista: Väkivaltaisen potilaan kohtaaminen

- Huomioi, että toimintaympäristössä on
  - selkeät tilat
  - avoimet poistumisreitit
  - poistettu aseina käytettävät esineet (esim. hoitovälineet lukitussa kaapissa)
  - mahdollisuus erottaa väkivaltainen potilas muista

Ilmoita – raportointi suojaa

- Ilmoita aina väkivallasta ja sen uhasta
- Älä normalisoi väkivaltaa sairauden osaksi
- Raportointi:
  - parantaa turvallisuutta
  - suojaa sinua ja kollegoita
  - mahdollistaa konkreettiset muutokset
- Hoito ei saa mennä työturvallisuuden edelle

Jälkikäsittely on osa väkivaltatilanteen hoitoa

- Osallistu jälkipurkuun
- Hyödynnä vertaistukea
- Puhu kokemuksesta (vaitiolovelvollisuus huomioiden)
- Hae tarvittaessa ammatillista apua tilanteen jälkikäsittelyyn
- Väkivalta vaikuttaa työmotivaatioon, jaksamiseen, uneen ja perhe-elämään

Organisaation toiminta on turvallisuuden perusta

- Organisaatiossa tarvitaan
  - Selkeät toimintamallit väkivallan ennaltaehkäisyyn
  - Yhtenäiset raportointikäytännöt
  - Esihenkilön näkyvä tuki
  - Riittävä henkilöstö – erityisesti ilta-, yö- ja viikonloppuvuoroissa
- Organisaatiossa tulee mahdollistaa riittävä koulutus väkivallan ehkäisyyn

Väkivaltaa ei tule hyväksyä terveydenhuollossa!

Pohjautuu Hotus-hoitosuositukseen: Hotus. 2026. Hotus-hoitosuositus®: Väkivaltaisen potilaan kohtaaminen. Työryhmä: Asikainen J, Kammonen S, Hagman T, Hyttinen H & Hänninen K. Hoitotyön tutkimussäätiö.

Suositukseen pääset tutustumaan osoitteessa hotus.fi/hoitosuositukset sekä oheisesta QR-koodista.

Hotus